

Sociale Veiligheid

Zo gaan wij om met pesten

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Hoofdstuk 1: Achtergrondinformatie	4
1.1 Plagen en pesten	4
1.2 Kenmerken van de pester.....	8
1.3 Kenmerken van de gepeste	8
1.4 Signalen die wijzen op pestgedrag	9
Hoofdstuk 2: Wat kan per locatie gedaan worden om pestgedrag te voorkomen?	10
Hoofdstuk 3: Welke gedragsregels worden gehanteerd als het gaat om pesten?	11
Hoofdstuk 4: Communicatie met ouders	13
Hoofdstuk 5: Stappenplan.....	14
Gebruikte literatuur	15

Bijlagen op INTRANET:

Bijlage 1: Contract protocol

Bijlage 2: Nationaal onderwijsprotocol tegen pesten

Bijlage 3: Maatjesmeter

Bijlage 4: Verdere informatie

Bijlage 5: Portfolio-opdrachten

Bijlage 6: Handvatten t.b.v. het stappenplan (zie hfdst.5) na een melding van pesten

Bijlage 7: Vragenlijst 1 (voor de gepeste) en Vragenlijst 2 (pester)

Voorwoord

Waarom een protocol gericht op het omgaan met pesten?

Helaas wordt er op iedere school gepest. Ook op onze school, waar leerlingen zich niet altijd bewust zijn van het effect van hun gedrag op anderen, komt pesten voor.

Om als Ambelt een éénduidige aanpak te bewerkstelligen, hebben we gekozen voor een brede aanpak die terug te zien zal zijn binnen de school (locaties) en de lessen d.m.v. gesprekken, lessen maatschappijleer, werken met een anti-pestprogramma, oefeningen in het portfolio en het ondertekenen van dit protocol. Binnen de school zullen we als team optreden tegen pestgedrag en het bespreekbaar maken naar leerlingen en ouders. Het aanpakken van het pesten doen we door middel van de 5-sporenaanpak. Deze aanpak is gericht op de gepeste leerling, de leerling die pest, de groep, de ouders en de school. Door op alle 5 fronten pesten aan te pakken, is het voor leerlingen prettig om op onze school te komen. Je veilig voelen, mogen zijn wie je bent en ruimte krijgen om je verder te ontwikkelen, staan hierin centraal.

Het protocol is opgedeeld in vijf hoofdstukken (Achtergrondinformatie, aandacht op locatie voor het thema pesten, gedragsregels, communicatie, te nemen stappen). In de verschillende bijlagen vindt u verder documenten die aanvullend zijn voor het uitvoeren van het protocol.

Wat is pesten?

We spreken van pesten als dezelfde persoon regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Over de redenen waarom mensen zich agressief gedragen, bestaan allerlei theorieën. Volgens de ene theorie is geweld een onontkoombaar verschijnsel, dat op zijn best op een acceptabele wijze kan worden gekanaliseerd, volgens een andere theorie komt geweld voort uit frustratie en kan dit worden voorkomen door ontevredenheid weg te nemen, de agressie opwekkende omgeving om te vormen en reflectie op het gedrag te stimuleren.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen en docenten slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten omstanders niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan. Dat is ook de reden van dit protocol. Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben echter een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) om het pesten tegen te gaan. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben. De anti-pestcoördinator is aanspreekpunt voor leerlingen en ouders als het gaat om pesten op school.

Voor mentoren betekent dit dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groeps sfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

Hoofdstuk 1: Achtergrondinformatie

1.1 Plagen en pesten

Definitie: Pesten (op school) is het langdurig/herhaaldelijk uitoefenen van geestelijk en/of lichamelijk geweld door een groep/persoon tegen één of meer medeleerlingen die niet (meer) in staat is/zijn zichzelf te verdedigen.

Een persoon wordt getreiterd of gepest als hij/zij herhaaldelijk en langdurig blootstaat aan negatieve handelingen verricht door één of meer personen.

Vershil tussen pesten en plagen

Wat kun je in zijn algemeenheid zeggen over het verschil tussen pesten en plagen? In het onderstaande schema worden de twee naast elkaar uiteen gezet.

Plagen	Pesten
Is onschuldig, en gebeurt onbezonnen en spontaan. Gaat soms gepaard met humor.	Gebeurt berekenend (men weet meestal vooraf goed, wie, hoe en wanneer men gaat pesten). Men wil bewust iemand kwetsen of kleineren.
Is van korte duur, of gebeurt slechts tijdelijk.	Is duurzaam: het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig (stopt niet vanzelf en na korte tijd).
Speelt zich af tussen "gelijken", er is geen machtsverhouding.	Ongelijke strijd. De onmachtgevoelens van de gepeste staan tegenover de macht gevoelens van de pestkop. Bij pesten is het ene kind sterker en het andere kind zwakker.
Is meestal te verdragen, of zelfs leuk maar kan ook kwetsend en agressief zijn.	De pester heeft geen positieve bedoelingen en wil pijn doen, vernielen of kwetsen.
Meestal één tegen één.	Meestal een groep (pester en meelopers) tegenover één geïsoleerd slachtoffer.
Wie plaagt ligt niet vast. De ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander.	Er bestaat een neiging tot een vaste structuur. De pesters zijn meestal dezelfde personen, net zoals de slachtoffers (mogelijk wisselend door omstandigheden).

Op veel scholen wordt dan ook gezegd dat plagen wel mag maar pesten niet. Is dit ook handig voor de leerlingen op de Ambelt? Plagen kan snel overgaan in pesten. Vooral kwetsbare leerlingen zijn gevoelig voor plagen en zullen de situatie niet altijd goed kunnen inschatten. Hierdoor ontstaan misverstanden en kunnen er vervelende situaties ontstaan. Sociale situaties zijn voor leerlingen op de Ambelt niet altijd makkelijk en kunnen snel verkeerd begrepen worden. **Het is dan ook belangrijk dat de teamleden hier oog voor hebben en adequaat reageren.**

Plagen en pesten zijn een onderdeel van het leven waarmee leerlingen altijd geconfronteerd zullen worden. Er wordt ook gezegd dat plagen goed is voor je sociale ontwikkeling. Je leert voor jezelf opkomen en het verschil zien tussen een grapje en werkelijkheid. Hoe leer je het verschil aan leerlingen, voor wie het inschatten van dit soort situaties niet vanzelfsprekend zijn?

Wij vinden dat we juist met deze zaken aan de slag moeten gaan om leerlingen zo goed mogelijk voor te bereiden op de maatschappij. Een maatschappij waarin niet altijd rekening wordt gehouden met kwetsbare mensen. Door het zelfbeeld te verbeteren en het zelfvertrouwen te vergroten weten leerlingen waar hun kwaliteiten en leerpunten liggen.

De meelopers en andere leerlingen

Zowel de pester als de gepeste zitten op school in een groep. Vaak zie je dat deze groep niets of weinig doet voor de gepeste maar aansluiting zoekt met de pester. Vinden al deze leerlingen dat de pester gelijk heeft? Nee, deze leerlingen zijn vaak bang om zelf slachtoffer te worden en gaan mee met de pester om zelf niet op te vallen. Naast de leerlingen die mee gaan met de pester is er ook een groep die zich afzijdig houdt en zich terugtrekt. Ze doen niets om de gepeste leerling te ondersteunen omdat ze niet goed weten hoe ze dit kunnen doen.

Voorbeelden van pesten

We kunnen allemaal wel voorbeelden bedenken van pestgedrag. Enkele staan hieronder genoemd:

- stukmaken, afpakken en/of verstoppen van eigendommen
- naropen, uitlachen en/of belachelijk maken
- schelden of scheldnamen geven, dreigen
- nadoen, imiteren, bij voorkeur sterk overdreven
- uitsluiten van groepsspel of sportactiviteit, doodzwijgen
- fysiek geweld
- afpersing: dwingen om geld of spullen te geven of iets voor de pester te doen
- cyberpesten, via mailtjes, WhatsApp, Snapchat, etc.

Cyber pesten

Cyberpesten, ook wel digitaal pesten genoemd, is pesten of kennis over een ander misbruiken via internet, smartphone of andere apparatuur. Het is een lastige manier van pesten om te bestrijden omdat het vaak onzichtbaar voor de buitenwereld gebeurt. Het pesten via WhatsApp, email en sites zoals Facebook/ Twitter/ Snapchat gebeurt veel. Ook het maken van filmpjes en deze via een site als Youtube op het internet zetten, zorgt voor veel pestgedrag. De ouders kunnen makkelijker anoniem blijven en de reikwijdte van internet is groot, waardoor de impact van het pesten groot kan zijn. Op de site www.pestweb.nl staat veel informatie over digitaal pesten.

Vormen van cyberpesten

- *Beledigen via mail, WhatsApp, Snapchat, etc.*
Via mail of chat kun je elkaar vervelende boodschappen sturen. Dat gebeurt vaak anoniem of onder een verzonden naam.
- *Misleiden via internet of Smartphone*
Een ander kan zich voordoen als iemand anders, door bijvoorbeeld een nepprofiel

aan te maken in een chatprogramma. Omdat je elkaar niet ziet, geloof je al snel dat degene aan de andere kant ook echt degene is die hij of zij zegt dat hij of zij is. En als je je herkenbaarheid uitschakelt op je smartphone, zie je niet wie jou belt of bericht.

- *Bedreigen via internet of smartphone*
Omdat je kunt verbergen wie je echt bent in het contact via internet of smartphone, kun je iemand gemakkelijk bedreigen.
- *Roddelen via internet*
In het contact via internet kan gemakkelijk geroddeld worden. Bijvoorbeeld via mail of chat. Degene over wie geroddeld wordt, wordt gewoon niet uitgenodigd voor het gesprek.
- *Inbreken in iemands mailbox of chatprogramma*
Door achter iemands wachtwoorden te komen, kun je in zijn of haar mailbox komen of je in een chatprogramma voordoen als die persoon. Je kunt dan uit naam van die persoon vervelende berichtjes rondsturen naar zijn of haar contactpersonen.
- *Wachtwoord veranderen*
Als je achter iemands wachtwoord kunt komen, kun je het wachtwoord ook veranderen. En dan kan de ander niet meer bij zijn of haar eigen mail of chat account.
- *Wachtwoorden stelen en misbruiken*
Met het wachtwoord van een ander kun je bijvoorbeeld op sociale media van een ander. Hier kan degene dan andere foto's erop zetten.
- *Foto's van smartphone en webcam op internet plaatsen*
Met je smartphone kun je ongemerkt foto's maken. Met een webcam kan dit ook. Deze foto's kunnen heel persoonlijk en soms ook heel gênant zijn. Door ze op internet te plaatsen, kunnen veel mensen deze foto's ook bekijken. Vaak worden ze ook nog bewerkt om degene op de foto nog belachelijker te maken. Foto's die op internet verschijnen, zijn heel moeilijk te verwijderen, omdat ze overal weer op kunnen duiken.
- *Bezemen*
Daarbij plaatsen mensen filmpjes van anderen op bijvoorbeeld Youtube, met smerige teksten, waarbij ze bijvoorbeeld voor hoer worden uitgemaakt, soms met adresgegevens erbij.
- *Privé gegevens op een site plaatsen*
Het op een site zetten van iemands privé gegevens, kan ervoor zorgen dat deze persoon lastig wordt gevallen door vreemden. Iemand kan ook belachelijk gemaakt worden door deze gegevens op compromitterende sites te zetten.
- *Virussen sturen*
Door virussen naar iemands computer te sturen, zorg je ervoor dat die computer crasht.

Pesten binnen het (Voortgezet) Speciaal Onderwijs.

De ingrediënten voor een **proactief pestbeleid** om pesten van leerlingen op het (Voortgezet) Speciaal Onderwijs aan te pakken zijn:

- Eénduidige gedragsregels en afspraken.
- Toezicht, altijd en overal!
- Een 'lik op stuk' aanpak van pestgedrag
- Een graadmeter om pesten te 'meten'.
- Interventieaanpak gericht op verbeteren van de perceptie van pestgedrag.

Eenduidige gedragsregels en afspraken

Er zijn verschillende regels in school waar leerlingen zich aan moeten houden. We onderscheiden schoolregels en regels voor in de klas. De schoolregels worden besproken in hoofdstuk 3 en gelden voor iedereen in de school. Deze kunnen per locatie afwijken. Om een duidelijke structuur aan te bieden voor onze leerlingen zijn de schoolregels de leidraad voor de regels in de klas. Het staat de groepsleerkracht (tevens mentor) vrij om

aparte aanvullende regels te maken voor een goede sfeer in de klas. Het is doorgaans een goed idee om leerlingen te betrekken bij het opstellen van de regels in de klas. Op deze manier zijn het meer de regels van leerlingen zelf en worden de regels beter nageleefd. Het is belangrijk dat de schoolregels in het beleid van de school worden verankerd en dat iedereen deze regels handhaaft. Dit geldt niet alleen voor onderwijzend personeel, maar ook voor onderwijsondersteunend personeel.

Tips voor regels en afspraken:

- Regels moeten concreet en expliciet zijn, in termen van gewenst gedrag.
- Visualiseer regels en afspraken en hang ze overal op in de klas.
- Wees consequent in het handhaven van vaste regels en afspraken.
- Zorg dat de consequenties van het niet naleven van de regels en afspraken voor iedereen duidelijk zijn.
- Bespreek afwijkingen van een afspraak of regel.
- Zorg dat persoonlijke afspraken bij het hele team bekend zijn.
- Stem de regels af met de ouders.

Door de sterke binding met de groepsleerkracht kunnen regels consequent worden nageleefd. Door praktijklessen en andere leswisselingen wordt het handhaven van de regels moeilijker omdat de leerlingen tijdelijk onder het toezicht van de groepsleerkracht weg zijn. **Communicatie tussen vakleerkracht en groepsleerkracht is dus van groot belang om het ontlopen van deze regels zoveel mogelijk te voorkomen.**

Toezicht, altijd en overal!

Op school zijn een aantal situaties te vinden waar daders van pestgedrag vrij spel hebben. Denk hierbij aan:

- Het toilet.
- De fietsenstalling.
- In de taxi.
- In de kleedkamer.

Altijd en overal toezicht is niet altijd mogelijk of wenselijk. Daarom is het belangrijk om te onderzoeken waar de meeste incidenten plaats vinden. Het is van belang om pestincidenten te registreren¹, zodat inzichtelijk kan worden gemaakt waar pestproblemen zich voordoen, zodat bepaald kan worden waar het meeste behoefte is aan (extra) toezicht.

Plaatsen waar op dit moment toezicht geboden kan worden zijn (bijvoorbeeld):

- Op het plein
- In de kantine
- Bij de taxi.
- Bij de hoofdingang van school.

Een 'lik op stuk' aanpak van pestgedrag

Concreet betekent dit dat elke vorm van pesten **direct** wordt aangepakt. Het wordt niet uitgesteld tot een later tijdstip. Dit betekent dat zodra er een melding van pesten wordt gedaan bij de anti-pestcoördinator of leerkracht er meteen actie wordt ondernomen richting de betrokken personen. Zodra een situatie zich voor doet treedt direct het stappenplan van hoofdstuk 5 in werking. Wat we hiermee willen bereiken is dat pesten op school niet wordt geaccepteerd, nu niet en nooit.

¹ Registratie van pesten kan gebeuren door een melding in het Incidentenregistratiesysteem en een verslag in het leerlingvolgsysteem te zetten van het voorval met daar onder andere in vermeld wie er betrokken waren, wat er gebeurde en waar het pesten plaatsvond.

Een graadmeter om pesten te 'meten'

Een sociogram wordt gebruikt om een grafisch overzicht te krijgen van de onderlinge relaties in een groep. Om een idee te krijgen wat de verhoudingen tussen leerlingen zijn met betrekking tot pesten nemen we een sociogram af dat specifiek deze verhoudingen meet. Door vragen te stellen in het sociogram die over pesten gaan krijg je een overzicht van mogelijke pesters of gepeste leerlingen in de klas. Om een betrouwbare score te krijgen wordt het sociogram anoniem ingevuld.

Dit sociogram wordt gebruikt om observaties die je als groepsleerkracht maakt te controleren en eventueel gemist pestgedrag onder de aandacht te brengen.

Interventieaanpak, gericht op verbeteren van de perceptie van pestgedrag

Op iedere locatie van de Ambelt Door aandacht te geven aan social scripts, social stories, foto's en filmopnames van uiteenlopende sociale situaties, waarbij al dan niet sprake is van pestgedrag, wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan het verbeteren van de perceptie van pesten en gepest worden. Op de website www.sociaalbijdehand.nl is bijvoorbeeld materiaal te vinden dat hiervoor gebruikt kan worden.

1.2 Kenmerken van de pester

Iemand die het nodig vindt om een ander te pesten is niet zo een-twee-drie te beschrijven. Er is wel onderzoek gedaan naar de oorzaken van pestgedrag. Deze staan hieronder genoemd:

- Problematische thuissituatie
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de strijd aangaan
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt
- Leerlingen die het nodig vinden om anderen te pesten zijn vaak ook fysiek sterk. Door hun fysieke overmacht kunnen ze het zich permitteren om zich agressiever op te stellen en te reageren met dreiging van geweld. Men denkt vaak dat de pesters de populaire leerlingen in de klas zijn. Dit is niet altijd waar, ze dwingen het af door hun fysieke overmacht.
- Pesters hebben feilloos in de gaten wie ze kunnen pesten en wie ze nodig hebben om hun positie te versterken. Een pester krijgt een deel van de groep mee omdat leerlingen uit de zwijgende middengroep bang zijn zelf slachtoffer te worden.
- Het komt ook voor dat de pester zelf slachtoffer is of is geweest van pesterijen. Door zich op deze manier op te stellen, verdedigt hij zich tegen de groep en neemt zo weer de controle over.

Er is een verschil te zien tussen het pestgedrag van meisjes en jongens. Daar waar jongens zich vaak fysiek uiten, pakken meisjes dit meestal anders aan. Meisjes pesten meestal verbaal, en op een subtiele manier. Ze maken opmerkingen die op verschillende manieren uitgelegd kunnen worden maar voor het slachtoffer kwetsend zijn.

Een pester maakt vaak zelf een abnormale sociale ontwikkeling door. Door pestgedrag leert hij onvoldoende om te gaan met het uiten van agressie en boosheid. Door de verkeerde en beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om vrienden te maken en te behouden. Door hun machtspositie in te zetten proberen ze dit voor elkaar te krijgen.

Een training waarbij sociale vaardigheden, zelfbeeld en reflectie centraal staat, kan de leerling helpen beter met sociale situaties om te gaan zonder gebruik te maken van eerdere mechanismen zoals pestgedrag.

1.3 Kenmerken van de gepeste

Er zijn leerlingen die een grotere kans hebben om gepest te worden. Dit kan komen door uiterlijke kenmerken maar meestal komt het door het gedrag wat de leerling laat zien.

Leerlingen die niet weerbaar, onzeker of angstig zijn, lopen een groter risico om gepest te worden, omdat ze een makkelijk slachtoffer zijn voor de pester. Deze gevoelens worden versterkt door het pesten en zo ontstaat een vicieuze cirkel die moeilijk te doorbreken is en veel schade achterlaat bij de gepeste leerling. Uit onderzoek blijkt ook dat de pester zijn kans grijpt op het moment dat de situatie dit toestaat. Een onveilige situatie is een voorbeeld waar de pester gebruik maakt van de situatie om contact te zoeken met de gepeste leerling. Leerlingen die gepest worden voelen zich vaak eenzaam en hebben op de plaats (zoals de school) waar ze gepest worden zelden vrienden. Ze zoeken vaak contact met volwassenen of jongere leerlingen.

1.4 Signalen die wijzen op pestgedrag

Pesten kan zich op veel verschillende manieren laten zien. Het is als leerkracht en team belangrijk om goed op te letten of er signalen van pesten zijn en actie te ondernemen. Hieronder staan een aantal signalen die kunnen duiden op pestproblematiek:

- Een leerling heeft altijd een bijnaam, zelden wordt zijn eigen naam gebruikt.
- Er worden veel opmerkingen gemaakt. Deze kunnen als leuk worden uitgelegd maar zijn dit niet voor de persoon in kwestie.
- Een leerling krijgt telkens weer de schuld.
- Een leerling wordt telkens beledigd.
- Een leerling wordt geïsoleerd en genegeerd.
- Na schooltijd wordt de leerling opgewacht, geschopt of geslagen. Er zijn ook leerlingen die situaties proberen te ontwijken (b.v. een andere route fietsen).
- Naar het huis van de gepeste gaan.
- Bezittingen afpakken of kapot maken.
- Schelden en schreeuwen.
- Pesten via internet (WhatsApp, Facebook, Twitter, etc.)
- Kapotte kleding, blauwe plekken, beschadigde boeken, kwijt raken van spullen.
- De leerling is vaak verdrietig, heeft onverwachte stemmingswisselingen of is opeens agressief.
- Bij het kiezen van groepjes wordt de leerling als laatste gekozen.
- Schoolresultaten gaan achteruit.
- Leerling vlucht in een fantasiewereld.

Hoofdstuk 2: Wat kan er op locatie gedaan worden om pestgedrag te voorkomen?

We willen dat iedere leerling zich veilig voelt op school. Op die manier geven we ruimte aan de leerlingen om zich optimaal te kunnen ontwikkelen op sociaal en cognitief gebied. Om dit te kunnen bereiken praten we over de 5-sporenaanpak. Op het moment dat er gepest wordt of vermoedens zijn van pesten worden er 5 partijen aangesproken. Deze zijn: de gepeste leerling, de pestende leerling, de groep, het team en de ouders. Hoe deze lijnen precies lopen wordt in hoofdstuk 5 uitgelegd.

Het protocol in de groep

Bij de start van het schooljaar wordt dit protocol in de groep besproken en ondertekend (zie ook bijlage 1. pagina 18). Hiermee maken de docenten en de leerlingen afspraken over de manier waarop ze met elkaar omgaan. Er zijn schoolregels die per groep kunnen worden aangevuld met regels voor in de klas. De schoolregels zijn te vinden in hoofdstuk 3.

Portfolio²

Iedere leerling heeft een eigen portfolio waarin verschillende onderdelen te vinden zijn. Eén van de onderdelen is het beantwoorden van vragen die gaan over zijn persoonlijke ontwikkeling. Enkele oefeningen die gemaakt worden zijn speciaal ontwikkeld om leerlingen te laten werken met competenties en leerlijnen. Door zicht te krijgen op wie ze zijn, waar ze voor staan, kunnen ook problemen rondom het pesten aangepakt en verhelderd worden.

Anti-pestprogramma

In het SO wordt, ten behoeve van de sociaal-emotionele ontwikkeling, met de methode Programma Alternatieve Denkstrategieën (PAD) of School Wide Positive Behaviour (PBS) gewerkt. In het VSO wordt met de methode TOPS en Leefstijl gewerkt. Deze methoden zijn gericht op het ontwikkelen van sociaal emotionele vaardigheden. Thema's als communicatie, samenwerken en gevoelens worden aan de hand van praktijkvoorbeelden besproken en verwerkt. Het thema Pesten wordt in alle bovengenoemde methoden behandeld.

Anti-pestcoördinator

De anti-pest coördinator is het aanspreekpunt binnen de school voor leerlingen die worden gepest of willen praten over een situatie waarin wordt gepest. De anti-pestcoördinator kent de routing die nodig is om het probleem aan te pakken en onderneemt hierin actie. De anti-pestcoördinator kan samen met de leerling kijken hoe het probleem opgelost kan worden (bijvoorbeeld doorverwijzen de Commissie van Begeleiding, plan maken hoe probleem opgelost kan worden, etc.). Tevens is de anti-pestcoördinator aanspreekpunt voor ouders en adviseur voor het anti-pestbeleid op school.

Ouderavond bij start van het schooljaar

Bij de start van een nieuw schooljaar, wordt er een algemene ouderavond georganiseerd. Op deze algemene ouderavond komen ouders bij elkaar in de klas van hun leerling, waar de groepsleerkracht allerlei praktische zaken aan bod laat komen. Pesten staat ook op het programma door inzage en uitleg te geven aan dit protocol. Zo wordt er aan ouders wordt verteld hoe pesten op school wordt aangepakt en wat ouders kunnen doen om de leerlingen en school te ondersteunen. Ook de anti-pestcoördinator stelt zich voor en legt uit wat zijn/ haar taak inhoudt.

² Binnen de VSO al redelijk veel in gebruik, binnen het SO in ontwikkeling.

Hoofdstuk 3: Welke gedragsregels worden gehanteerd als het gaat om pesten?

Op school gelden regels en afspraken. Deze zijn opgenomen in de schoolgids en afdelingsgids. Gedragsregels die gaan over het tegen gaan van pesten zijn opgenomen in dit protocol. Het kent algemene afspraken en per groep kunnen er specifieke afspraken gemaakt worden. Het succes van dit protocol hangt af van de consequente aanpak van de docenten, Ontwikkelingsperspectief plan van de leerling (OOP) en het team. De gezamenlijke aanpak, het aanspreken van leerlingen op pestgedrag, en het 'lik op stuk' beleid, zorgen voor een goed pedagogisch klimaat binnen de school.

Het **schoolreglement van de Ambelt** bestaat uit de volgende regels:

- De leerlingen houden zich op de terreinen en in de gebouwen van de school aan de voorschriften. Dat geldt ook bij activiteiten, die onder de verantwoordelijkheid van de school vallen.
- Zonder toestemming van de betrokken groeps- of vakleerkracht mag geen leerling een les of een gedeelte ervan verzuimen.
- Het is leerlingen niet toegestaan leerlingen, leerkrachten en overig personeel in woord en/of gebaar te beledigen, te bedreigen of aan te vallen. Specifieke voorwerpen die daarvoor gebruikt kunnen worden zijn niet toegestaan.
- Informatie over of van derden wordt zonder toestemming van diegene niet verspreid. Ook worden er geen berichten geplaatst die het imago van leerlingen, medewerkers van de school of de school zelf kunnen schaden.
- Expres of per ongeluk toegebrachte schade aan de gebouwen en/of bezittingen van de school, maar ook expres of per ongeluk toegebrachte schade aan eigendommen van leerlingen, leerkrachten en overig personeel van de school, wordt op kosten van degene(n) die deze schade veroorzaakt heeft/hebben, hersteld of vergoed.
- Het in bezit hebben, het gebruik van en het handelen in soft- en harddrugs, overige verdovende middelen en alcohol is niet toegestaan.
- Bij ernstige verdenking hiervan kunnen de persoonlijke bezittingen van de leerling gecontroleerd worden.
- Het is niet toegestaan zich in de pauzes en de lessen zonder toestemming buiten het schoolterrein te begeven.
- Verhandelen van spullen is niet toegestaan.
- Mobiele telefoons moeten onder schooltijd en in de pauze uit staan. Telefoons die in deze tijd wel gebruikt worden, kunnen voor die dag in beslag worden genomen. Bij herhaalde overtreding van deze regel wordt contact opgenomen met de ouders.
- De school is op geen enkele manier aansprakelijk voor diefstal en/of beschadigingen. Dit geldt ook voor zaken die naar aanleiding van overtredingen door de school voor bepaalde tijd in beslag zijn genomen.

Aanvullend hierop staan in de afdelingsgids van de locatie de volgende regels:

Huishoudelijke regels (per locatie zelf in te vullen)

Groepsafspraken (per locatie zelf in te vullen)

Gedragsregels uit het protocol (per locatie zelf in te vullen)

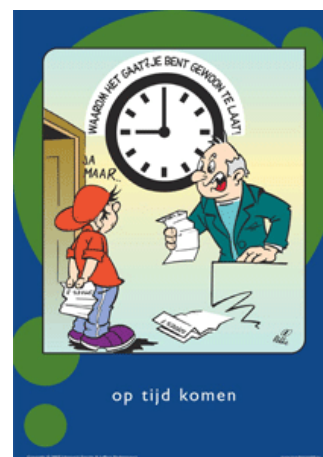
We houden rekening met elkaar!

Ieder is verantwoordelijk voor zijn eigen gedrag!

We zijn op school om te leren en ons te ontwikkelen!

Hoofdstuk 4: Communicatie met ouders

Pesten tegen gaan is lastig. De school kan hier veel aan doen door duidelijke afspraken te maken en het uitvoeren van dit protocol. Ouders hebben ook een belangrijke rol om pesten te voorkomen.

Wat kunnen ouders doen om pestgedrag tegen te gaan?

Ouderavond

Aan het begin van het schooljaar wordt er een ouderavond georganiseerd waarbij de Anti pestcoördinator stelt voorstelt. Het pesten en het anti-pestbeleid wordt hier besproken. Ouders komen te weten wat de school doet om het pesten aan te pakken, hoe er in de lessen aandacht wordt besteed aan pesten en wat de acties van de docenten zijn als er toch gepest wordt.

Pestgedrag melden op school

Niet al het pestgedrag is te zien. Zoals al eerder beschreven kan pestgedrag ook onzichtbaar voor komen. Als een kind thuis vertelt over pestgedrag op school, of ouders hebben een vermoeden van pestgedrag, dan is het belangrijk om dit op school te bespreken. Vaak zullen leerlingen vragen dit niet te doen, bang dat het pestgedrag toeneemt of dat het op een andere manier door gaat. Toch is het belangrijk om contact op te nemen met de anti-pestcoördinator. Deze zal in overleg tot actie over gaan. Het kan zijn dat dit voor de leerling spannend of eng is. Toch is het belangrijk om actie te ondernemen anders blijft de situatie bestaan en wordt het probleem niet opgelost.

Blijven communiceren

Vaak is pestgedrag na een actie binnen school afgelopen. Helaas is dit niet altijd zo. Pesten kan langdurig door gaan. Ouders, leerlingen en de school kunnen dan het idee hebben dat niets helpt. Door in gesprek te blijven, te zoeken naar mogelijke oplossingen en deze in te zetten, is aan pesten altijd wat te doen. Daarnaast is het raadzaam om met regelmaat een stukje in de nieuwsbrief te vermelden over het anti-pestbeleid. Ook staat dit protocol op de website van de Ambelt zodat het voor iedereen te vinden is.

Hoofdstuk 5: Stappenplan

Hoe ziet het stappenplan om pesten op school tegen te gaan er schematisch uit?

Stap	Fase	Actie
Stap 0	Preventie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Actieve insteek groepsplan en Anti-pestmethode gebruiken door het jaar. 2. Actief bewaken pedagogisch klimaat. 3. Protocol zichtbaar in de groep. 4. Maak de anti-pestcoördinator zichtbaar binnen de school. 5. Voeren van mentorgesprekken.
Stap 1	Melding van pestincident Signalering van pestgedrag	<ol style="list-style-type: none"> 1. Leerkracht of Anti-pestcoördinator praat met de betrokken leerlingen. 2. Anti-pestcoördinator onderzoekt het probleem. 3. Werkt oplossingsgericht met de betrokken Leerlingen. 4. Contact met ouder(s). 5. Verslag van het incident in leerlingvolgsysteem.
Stap 2	Herhaling pestincident Signalering herhaaldelijk pestgedrag	<ol style="list-style-type: none"> 1. Anti-pestcoördinator praat met de betrokken leerlingen. 2. Onderzoekt het probleem verder. 3. Werkt oplossingsgericht met betrokken leerlingen. 4. Overlegt met Cievb en maakt een plan met gepeste en pestende leerling(en). 5. Brengt de ouder(s) op de hoogte en nodigt hen uit voor een gesprek. 6. Organiseert in de groep activiteiten m.b.t de pestproblematiek. 7. Voert plannen met de leerlingen uit en evalueert het resultaat op korte en middellange termijn. 8. Verslaglegging in leerlingvolgsysteem.
Stap 3	Volharding pestproblematiek/ Signalering voortdurend pestgedrag	<ol style="list-style-type: none"> 1. Handelt zoals stap 2 (alle 8 actiepunten). 2. Vraagt toestemming aan ouder(s) tot bespreken in Cievb. 3. Informeert het team. 4. Voert adviezen en plannen uit.

Gebruikte literatuur

- Hasper Sitton, drs. S., *Niet pesten maar aanpakken, een handreiking om pesten van leerlingen met autisme aan te pakken in het regulier en speciaal (basis)onderwijs en in het voortgezet (speciaal)onderwijs*, Landelijk Netwerk Autisme, 2009.
- Meer, B. van der, *Pesten op school, lessuggesties voor leerkrachten*, 1997.
- Walker, J., *Conflicten geweldloos oplossen, een praktisch werkboek met spelen en oefeningen voor het voortgezet onderwijs*,